

În piesă a materialului de viață care asigură robustețe și temeinicie romanului; cine n-a citit cartea are acces limitat la sensurile cu traiectoria fugară din spectacol. Dialogurile alerte ale prozei trec firească în replica dramatizării, dar analizele care limpezesc și justifică lipsesc. Densitatea remarcabilă a dezbaterei epice se așază, cumva, de-a curmezișul logicii dramatice; autorul rămîne, în mod evident, prozator și poet (tenta baladescă a textului dramatic aduce o dovadă concludentă în acest sens); instrumentarul dramaturgului și, mai ales, al dramatizatorului se cere însă îmbogățit și supus unui exercițiu îndelung de familiarizare.

Sub privegherea regizorală avizată, dar fără ambiții deosebite, a Nicoletei Toia, premiera absolută de la Iași a beneficiat de aportul profesional meritoriu al citorva actori, care și-au căutat cu hărnicie și aplicație unghiul cel mai favorabil pentru expunerea personajului încredințat. Unele secvențe cu iz sămănătorist (povestea prelungă a porumbelului sau scenele stroboscopice ale consensului dintre Axente și Lelia) distonează și s-ar fi cerut cîntărite cu un ochi ceva mai critic. Adrian Tuca găsește, pentru Octavian Borcea, accente dramatice bine temperate, treceri fluide între stările de explozie și cele de meditație, personajul său apropiindu-se în modul cel mai elocvent de modelul prim. Dezavantajată de uniformitatea aparițiilor (și aici s-ar fi simțit nevoia unei intervenții regizorale mai bogate), Despina Marcu — Silvia convinge mai puțin decît ne-a obișnuit pînă acum. Doru Zaharia — Axente, Gheorghe Marinca — Artimonuț, Florin Mircea — Petre, Adi Carauleanu — Veanu și Constantin Avădanei — Ion, cărora li se alătură Constanța Lerca — Lucreția sînt fațetele hexagonului reprezentînd prezentul activ al familiei Borcea; participarea lor la structurarea acestei imagini este corectă întotdeauna, dinamică uneori. Ada Gârțoman își trasează în tușe ferme și expresive personajul — Anuța, aceeași bună impresie producînd-o și compozițiile semnate de Petre Ciubotaru — Nicu Cocișatu și Virgiliu Costin — Nicodim. O undă sprintenă de tinerete și de poezie aduce Doina Deleanu — Lelia. Un loc distinct este ocupat în spectacol de cuplul bătrînilor Maria și Artimon Borcea — Silvia Popa și Puiu Vasiliu. Cei doi actori întruchipează cu elevată știință a jocului înțelepciunea, demnitatea și echilibrul unei generații care se retrage din arenă discret și împăcată cu sine; cuvîntul este rostit cu măsură, tăcerile, încărcate de înțeles, capătă o elocvență aparte.

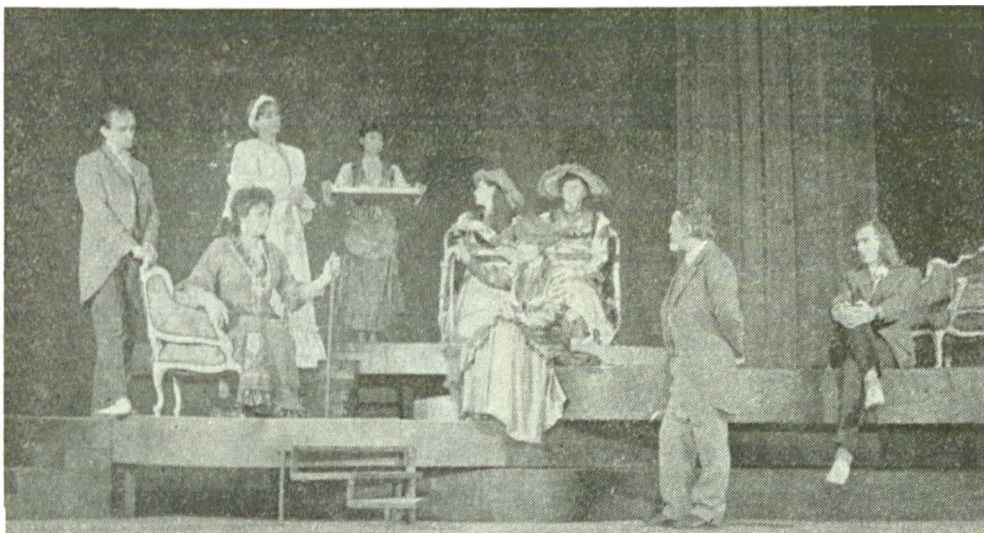
Cadrul scenografic semnat de Andreia Iovănescu trebuie considerat, de asemenea, între reușitele montării ieșene; un decor de sugestie, care îmbină armonice repere perene ale civilizației lemnului și războiului de țesut. Comentariul muzical, apelînd la înregistrări cu vocea Solistei Vicoveanca, rămîne frumos în sine, dar nelangent spectacolului.

Constantin PAIU

Schimbări la vedere

Foarte tînărul regizor Mihai Constantin Ranin știe că, pentru ochiul superficial, o piesă didactică poate semăna cu fotografia ștearsă de album prăfuit, că o lecție convențională, apăsător moralizatoare, indispune, irită. El observă opoziția dintre realitate și mit, dintre viață și idealul de la care se reclamă individul, dintre morala zgomotos-verbală și autenticitatea ei secretă. De aici, o anume libertate pe care și-o îngăduie în favoarea liricului îndeaproape supravegheat, fapt care nu lasă textul descărnat de substanță, de savoare, de umor, cîtă vreme încercarea urmărește adevărul și emoția trăirilor. Aceasta a fost formula aleasă de regizor pentru spectacolul sibian și dacă nu toate intențiile lui au trecut rampa cu egală îndemnare, o parte a distribuției s-a străduit să le susțină.

E de numit, în primul rînd, Catrinel Dumitrescu, de la Naționalul clujean, care — în Eliza — marchează inteligent și inspirat, cu drăgălășenie acidulată, evoluția fetișcanei sălbatice și vulgare, spre ființa dezarmată, expusă, obligată să-și cunoască limitele, pînă la persoana emancipată, care își găsește rostul de una singură. Pentru rolul lui Higgins, Virgil Flonda a luat un aer anglo-saxon care îl prinde, sigur pe sine cînd joacă răceala provocată de cinism, de vederile mărginite, ceva mai șovăielnic cînd tre-

Moment din spectacol

buie să funcționeze ironia ca semn al urzicătoarei intelectualității, prea des furibund și strident, convingător în momentul de meditație gravă din final. Confident și sfătuitor de zile grele, colonelul Pickering, prin interpretul său Wolfgang Ernst — firesc, degajat, bun cunoscător al tehnicii profesionale, — face un contrast binevenit de calm, decentă și blîndă omenie, care atenuază tiraniile disciplinare ale prietenului pedagog. Poate cea mai aproape de nota piesei, Maria Junghetu este la largul ei în rolul menajerci stilate și puritane. O coloană vertebrală impietrită, mult oțel în vine, prețiozități, dezaprobări severe și consternări comice sînt semnele care colorează o interpretare abil dozată.

Societatea înaltă e adusă în scenă de actorii Dana Popu, Rodica Mărgărit, Amalia Ciolan, Valentin Martinov, la ora

ceaiului, desfășurată tihnit, între amabilități afectate, tendințe aforistice, distincție de împrumut, fără hazul care se cuvenea să o însoțească. Dintre victimele existenței dure, măturătorul Doolittle năvălește în mediul select înjurînd cu relativă patimă, apoi se dezlănțuie. Stingher în costumul de lucru, dispăre ca într-o haină de scafandru, în cel de gentleman, în clipa nesperatei propășiri. Ovidiu Stoichiță și-a compus rolul cu mare zbulcium, cu intenția de a-l disloca pe spectator printr-un șoc al senzației, ceea ce e prea mult.

Grupul amintirilor interpreți se deplasează într-un spațiu organizat din practicabile, trepte, cîteva elemente de decor menite să contureze expresiv trupurile în mișcare, costumele adecvate, contextul rafinat. Această structură se schimbă „la vedere”, căci, după cum ne încredințează regizorul în programul de sală, „cortina ar pune o barieră care ar opri fluidul ce se revarsă spre public”. Întru totul de acord, numai că în plină desfășurare un ecran alb coboară să mascheze tocmai schimbările de decor. Ce fac în acest timp privitorii? Ei ascultă reculeși, în semiobscuritate, muzică elevată — Brahms, Britten — și minulele trec. Într-un tîrziu, ecranul se ridică, ambianța e abia modificată pentru cîte trosnete au tulburat audiația, mai lipsește un singur element, un felinar, cu care mașinistul vine călcînd temător peste trape, ca să-i hotărască un loc, de astă dată „la vedere”. Regizorul ar trebui să mai reflecteze pentru găsirea unei soluții rezonabile.

Julieta ȚINTEA

PYGMALION de G. B. SHAW • TEATRUL DE STAT din SIBIU • Data premierei : 29 noiembrie 1987 • Regia : MIHAI CONSTANTIN RANIN • Decor : MIRCEA GHIORGHIANU • Costume : MUGUR PASCU • Distribuția : CATRINEL DUMITRESCU (Eliza Doolittle); VIRGIL FLONDA (Profesorul Higgins); WOLFGANG ERNST (Colonelul Pickering); DANA POPA (Doamna Higgins); MARIA JUNGHIETU (Doamna Pearce); OVIDIU STOICHIȚĂ (Alfred Doolittle); RODICA MĂRGĂRIT (Doamna Hill); AMALIA CIOLAN (Domnișoara Hill); VALENTIN MARTINOV (Freddy Hill); DOINA POPESCU (Cetățeană ironică); CAMELIA CIOBANU (Servitoarea).